

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1929 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar ävensom i ämnet väckta motioner.

Genom en den 19 mars 1929 avlämnad proposition, nr 184, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan införda förslag till lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehåft följande i anledning av densamma inom riksdagen väckta motioner, nämligen

inom första kammaren

nr 276 av herr *Möller*; samt

inom andra kammaren

nr 418 av herr *Hansson* i Stockholm;

nr 432 av herr *Hage*; och

nr 433 av herr *Brännberg m. fl.*

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionens innehåll.

Vad motionärerna hemställt återgives här nedan i samband med utskottets yttrande i de delar, som motionerna avse. I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, tillåter sig utskottet att hänvisa till motionerna.

Frågan om beredande av ersättning åt arbetare, som drabbas av yrkessjukdomar, har vid flera tillfällen varit föremål för övervägande utan att åtgärder i detta syfte vidtagits av statsmakterna. Sedan vid internationella arbetskonferensens sjunde sammanträde i Genève antagits ett förslag till konvention angående ersättning för yrkessjukdomar ävensom en rekommendation i samma ämne, uppdrog Kungl. Maj:t den 13 juli 1926 åt socialstyrelsen, riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen gemensamt att, med beaktande av vad konventionsförslaget och rekommendationen innehölle, verkställa utredning och avgiva förslag i frågan om ersättning för yrkessjukdomar. Socialstyrelsen beredde yrkesinspektörerna i riket tillfälle att yttra sig.

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 9 saml. 2 avd. 23 häft. (Nr 40.) 993 29 1

Samtliga yrkesinspektörer enade sig vid sammanträde inom socialstyrelsen om att föreslå vissa riktlinjer för frågans ordnande (sid. 56 ff. i prop.). Till fullgörande av det lämnade uppdraget avgåvo ämbetsverken den 21 april 1928 utlåtande med förslag i ämnet. Detta förslag ligger till grund för den nu föreliggande propositionen.

Den grundsats, på vilken den sociala olycksfallsförsäkringslagstiftningen vilar, nämligen att varje yrkesverksamhet bör bära av dess utövande för-
anledda kostnader, har ansetts böra gälla även beträffande de av yrkes-
arbetet framkallade sjukdomarna. I den mån ersättning finnes böra utgå
i anledning av sådan sjukdom, torde alltså kostnaden för densamma böra
bestridas av arbetsgivaren.

Vid övervägande av frågan, till vilken försäkringsgren yrkessjukdomarna
rätteligen böra föras, har en viss tvekan gjort sig gällande. Såväl prin-
cipiella som praktiska skäl hava anförts till stöd för uppfattningen, att
nämnda sjukdomar böra hänföras till sjukförsäkringen. Med hänsyn till
sjukförsäkringsfrågans läge i vårt land och då det ansetts önskvärt, att
spörsmålet om ersättning för yrkessjukdomar icke längre undanskjutes,
hava emellertid övervägande skäl ansetts tala för att dylika sjukdomar
skola i ersättningshänseende likställas med olycksfallsskador.

Bestämmelserna hava ansetts böra meddelas i särskild lag, då olycks-
fallsförsäkringslagens regler icke utan vidare kunna tillämpas på yrkes-
sjukdomarna, utan vissa särbestämmelser visat sig vara erforderliga.

Utskottet.

Vid prövning av de olika på frågan inverkan-
de faktorerna har utskottet funnit sig böra tillstyrka det i propositionen innefattade förslaget, att yrkes-
sjukdomarna i ersättningshänseende jämsställas med skador på grund av
olycksfall i arbete. Även i fråga om lagstiftningens detaljer kan utskottet
i huvudsak godkänna Kungl. Maj:ts förslag. På ett par punkter har
emellertid utskottet ansett sig böra föreslå ändringar i propositionen. Redo-
görelse härför kommer att lämnas vid de särskilda paragraferna. I den
mån dessa icke i det följande beröras, hava de av utskottet lämnats utan
erinran.

1 §.

Konventions-
förslaget.

Enligt det av internationella arbetsorganisationen år 1925 antagna kon-
ventionsförslaget angående ersättning för yrkessjukdomar förbinder sig varje
medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar konven-
tionen, att under vissa i konventionen givna förutsättningar såsom yrkes-
sjukdomar anse de sjukdomar, som framkallas av vissa i en i konven-
tionens text intagen förteckning upptagna ämnen. Dessa sjukdomar äro
följande: förgiftning genom bly, blylegeringar och blyföreningar samt direkta
följder av sådan förgiftning; förgiftning genom kvicksilver, kvicksilveramal-
gamer och kvicksilverföreningar samt direkta följder av sådan förgiftning;
ävensom mjältbrandssmitta.

Uti flera främmande länder har man genom lagstiftning reglerat frågan om ersättning för yrkessjukdomar. I vissa länder har lagstiftningen erhållit större omfattning än den för vårt land föreslagna (t. ex. Finland, Schweiz, Socialistiska rådsrepublikernas union, Storbritannien och Tyskland), men länder finnas också, där lagstiftningen har mindre omfattning än det svenska förslaget (t. ex. Norge, Belgien och Frankrike). Erinras bör därjämte, att Danmark ännu icke löst denna fråga. Närmare redogörelse för den utländska lagstiftningen återfinnes i propositionen å sid. 17, 76 ff. och 97 f.

Främmande
rätt.

Vid bestämmandet av vad som för vårt land borde räknas till yrkessjukdom ansågo sig yrkesinspektörerna icke kunna lägga enbart det i Genève antagna förslaget till konvention till grund, bl. a. därför att detta förslag enligt deras mening vore alltför snävt begränsat. Det syntes dem riktigare att lägga en något vidare synpunkt på saken och räkna såsom yrkessjukdom

Yrkesinspek-
törernas
förslag.

1) sådan sjukdom, som uppstått till följd av hanterande av eller tillverkning av vissa farliga ämnen, samt

2) sådan sjukdom, som uppstått vid handhavande av vissa smittoförande föremål eller som hade sin grund i arbetets natur eller de särskilda förhållanden, under vilka detsamma bedreves.

Beträffande förteckningen å ämnen, arbetsprocedurer eller arbetsförhållanden borde enligt yrkesinspektörernas mening denna fördelas i grupper, allt efter den ordning i vilken yrkessjukdomar borde ifrågakomma till att i ersättningsavseende likställas med olycksfall.

Yrkesinspektörerna hava, under hänsynstagande särskilt till Genèvekonventionen och den i Finland gällande förteckningen, upprättat följande förslag till förteckning:

Avd. A. Yrkessjukdomar, orsakade av arbete med giftigt eller frätande ämne.

- Grupp I
- a. Arsenikföreningar.
 - b. Bly.
 - c. Cyan och cyanföreningar.
 - d. Fluorvätesyra.
 - e. Fosfor, fosforväte och fosforföreningar.
 - f. Hexanitrodifenylamin.
 - g. Koloxid.
 - h. Kolsvavla och svavelväte.
 - i. Kvicksilver.

- Grupp II
- a. Klor, hyperklorit och klorkalk.
 - b. Metylalkohol.
 - c. Natrium- och kaliumhydrat.
 - d. Nitrosa gaser.
 - e. Salpetersyra.
 - f. Saltsyra.
 - g. Svavelsyra och svavelsyrlighet.

Grupp III a. Ammoniak.

- b. Bensol.
- c. Osläckt kalk.
- d. Terpentin.

Avd. B. Yrkessjukdomar, orsakade av arbetsförhållanden eller arbete med smittoförande föremål.

- Grupp I a. Sjukdom, uppkommen genom vistelse i komprimerad luft.
 b. Mjältbrand, som uppkommit genom smittas överföring från i arbetet hanterat föremål.
 c. Ögonsjukdom, uppkommen genom strålände värme eller ljus.

- Grupp II a. Sjukdom, uppkommen genom inverkan av röntgenstrålar eller liknande strålände energi.
 b. Nervsjukdomar med krampartade yttringar orsakade av skakande maskiner o. d.

Av de ämnen i den finska förteckningen, som uteslutits av yrkesinspektörerna, torde böra framhållas bensin och stenkolsstjära. Såsom motiv härfor har anförts, att dessa ämnen visserligen förekomme i stor utsträckning, men att i allmänhet sådana anordningar vidtagits, att någon fara för yrkessjukdom ej föreläge.

Ämbetsver-
kens förslag

Ämbetsverken hava beträffande lagstiftningens tillämplighetsområde anført följande:

Då det gäller att avgöra vilka ämnen, som till en början böra medtagas för vårt lands vidkommande, skulle det kunna ifrågasättas att — i likhet med vad som skett i Belgien — begränsa sig till dem, som upptagits i ovannämnda konventionsförslag. Härigenom skulle i allt fall de yrkessjukdomar, som statistiskt sett visa den största frekvensen, nämligen sjukdomar genom blyförgiftning, komma att medföra rätt till ersättning. Ehuru av skäl, som i det föregående angivits, en viss varsamhet måste iakttagas i förevarande hänseende, hava ämbetsverken emellertid på grundval av den i ärendet verkställda utredningen funnit sig böra tillstyrka, att även yrkessjukdomar, orsakade av vissa andra än i nämnda konventionsförslag upptagna ämnen, i ersättningshänseende likställas med olycksfallsskador. Sålunda föreslå ämbetsverken, att den ifrågasatta lagstiftningen till en början erhåller tillämpning beträffande sjukdomar, orsakade av

arsenik och dess föreningar,
 bly samt dess legeringar och föreningar,
 kvicksilver samt dess amalgamer och föreningar,
 fosfor och dess föreningar,
 bensin, bensol och stenkolsstjära,
 strålände värme och ljus,
 röntgenstrålar och radium,
 mjältbrandssmitta.

En jämförelse med de av yrkesinspektörerna under avd. A och B, Grupp I, angivna sjukdomarna visar, att enligt ämbetsverkens förslag vissa av yrkesinspektörerna upptagna sjukdomsorsaker skulle uteslutas, men däremot ett par andra tilläggas.

Yttranden
över ämbets-
verkens
förslag.

I åtskilliga av de yttranden över ämbetsverkens förslag, som avgivits av myndigheter och sammanslutningar, hava anmärkningar framställts mot den av ämbetsverken uppgjorda förteckningen. Sålunda har ifrågasatts, att

bensin, bensol, stenkoltjärä, strålände värme och ljus samt mjältbrands-smitta skulle uteslutas. Å andra sidan har från arbetarhåll gjorts gällande, att förteckningen ej vore tillräckligt omfattande. Därvid har bl. a. föreslagits, att i densamma borde upptagas, utöver vad ämbetsverken föreslagit, jämväl koloxid och terpentin.

I departementschefens uttalande till statsrådsprotokollet har framhållits, att vid bestämmande av de sjukdomar, som skola omfattas av den föreslagna lagen, bör strängt fasthållas, att denna skall hava avseende endast å sådana sjukdomar, vilkas uppkomst utan större svårighet kan ledas tillbaka till arbetet eller därmed sammanhängande förhållanden. Med hänsyn härtill borde enligt departementschefens mening alla sådana åkommor utmönstras, beträffande vilka — även om de genom arbetet eller därmed förbundna omständigheter kunde främjas i sin uppkomst eller utveckling — det icke kunde antagas för visst, att de hade sin grund i själva arbetet eller vad därmed hade samband. Nödvändigt vore därför, att försäkringen begränsades till sådana yrkessjukdomar, som i regel kunde tydligt skiljas från andra åkommor. Detta vore förhållandet framför allt med vissa förgiftningar genom oorganiska ämnen, särskilt metaller. Det syntes därför lämpligt, att försäkringen i första hand omfattade dylika förgiftningsåkommor. Vad anginge andra sjukdomar borde de medtagas, endast därest de kunde anses uppfylla nyssnämnda förutsättningar. Detta kunde icke vara fallet med tuberkulos eller reumatiska åkommor. Vad anginge koloxid borde framhållas, att akuta koloxidförgiftningar i regel ersattes såsom olycksfall, och att kroniska förgiftningar med samma ämne företedde sådana symptom, att de icke med säkerhet kunna diagnosticeras. Sjukdomar, som uppkomme vid arbete med terpentin, bensin, bensol och stenkoltjärä, torde — i den mån de icke hade karaktär av olycksfall — ej med säkerhet kunna ledas tillbaka till arbetet. Den ifrågasatta försäkringen borde enligt departementschefens mening omfatta de i ämbetsverkens förslag angivna sjukdomsorsakerna med undantag av bensin, bensol och stenkoltjärä. Mot den sålunda föreslagna begränsningen torde möjligen göras gällande, att densamma vore allt för snäv. Emellertid ville departementschefen framhålla, att försäkringen dock skulle komma att gälla de yrkessjukdomar, som enligt den utländska statistiken hade den största betydelsen. Inom försäkringen skulle falla flertalet av de sjukdomar, som stode olycksfallen närmast och beträffande vilkas hänförande till yrkessjukdomarna någon egentlig tvekan ej rådde. Märkas borde även, att försäkringen skulle bliva mera omfattande än motsvarande försäkring i vissa främmande länder och erhålla större räckvidd än som föreskrefves i omförmälda konvention.

Propositionen.

I motionerna I: 276 och II: 418, vilka äro likalydande, har hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i det föreliggande lagförslagets 1 §, att såsom yrkessjukdom skulle betraktas även sjukdom, som uteslu-

Motionerna.

tande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av bensin, bensol, stenkoltjära, koloxid eller terpentin.

I motionen II: 432 har hemställts, att riksdagen måtte vid antagande av Kungl. Maj:ts förslag samt med godkännande av den utvidgning av yrkessjukdomsbegreppet, som i vissa motioner föreslagits, samtidigt till Kungl. Maj:t avlåta en skrivelse med begäran, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida och i vilken mån lagstiftningen ifråga må kunna utsträckas på sådant sätt, att rätten till ersättning enligt denna lag kommer att omfatta alla arbetare, som bliva arbetsoförmögna på grund av yrkessjukdom, som uppkommit genom arbetet.

Slutligen har i motionen II: 433 hemställts, att riksdagen måtte besluta vidtaga sådan ändring av den föreslagna lagstiftningen angående yrkessjukdomar, att densamma må omfatta även de arbetare, som äro sysselsatta med förmalning av fältspat.

Utskottet.

Utskottet anser, i likhet med föredragande departementschefen, att det med hänsyn till svårigheten att diagnosticera yrkessjukdomarna är nödvändigt att begränsa försäkringen till sådana yrkessjukdomar, som i regel kunna tydligt skiljas från sjukdomar uppkomna av annan anledning. I brist på utredning i detta avseende kan utskottet icke förorda bifall till det i motionen II: 433 innefattade yrkandet, att sådana lungsjukdomar, som förekomma hos arbetare i fältspatkvarnar, skola anses såsom yrkessjukdomar. Med anledning av vissa uppgifter i denna motion har utskottet emellertid från vederbörande yrkesinspektör införskaffat upplysningar. Av dem framgår bland annat, att driften vid den i motionen omnämnda mineralkvarnen i Morlanda inställts den 15 december 1928 samt att arbete pågår med uppförande av en ny tidsenlig kvarn efter ritningar, som granskats av yrkesinspektören.

Vad därefter angår det i motionerna I: 276 och II: 418 framförda yrkandet, att sjukdomar framkallade genom bensin, bensol, stenkoltjära, koloxid eller terpentin jämväl skulle omfattas av försäkringen, vill utskottet erinra, att i fråga om dessa ämnen enighet icke rått mellan de sakkunniga myndigheterna. Sålunda hava yrkesinspektörerna uppfört koloxid i grupp I å sin förteckning samt bensol och terpentin först i grupp III men helt uteslutit bensin och stenkoltjära, under det att ämbetsverken upptagit bensin, bensol och stenkoltjära men helt uteslutit koloxid och terpentin. Frågan huruvida yrkessjukdom (hudkräfta) kan uppstå genom yrkesmässigt handskande med tjärprodukter är ännu outredd. Enligt vad utskottet erfarit pågår för närvarande utredning härom inom Nationernas Förbunds hygieniska kommitté.

Såsom departementschefen anført komma akuta koloxidförgiftningar i regel att ersättas såsom olycksfall, under det att kroniska förgiftningar av samma ämne ävensom sjukdomar, som uppkomma vid arbete med terpentin, bensin, bensol och stenkoltjära — i den mån de icke hava karaktär

av olycksfall — ej med säkerhet kunna ledas tillbaka till arbetet. Utskottet anser sig i frågans nuvarande läge icke kunna förorda bifall till motionerna.

Vad slutligen angår det i motionen II: 432 framförda utredningsyrkandet anser utskottet anledning icke nu föreligga att tillstyrka skrivelse i ärendet. Utskottet förutsätter nämligen, att myndigheterna utan särskild framställning från riksdagens sida komma att följa utvecklingen på hithörande område med beaktande av de erfarenheter, som göras såväl i vårt land som i främmande länder.

2 §.

I överensstämmelse med vad som föreslagits av ämbetsverken har i denna paragraf upptagits bestämmelse, att vad i olycksfallsförsäkringslagen gäller angående dagen för olycksfallet skall, då fråga är om yrkessjukdom, avse dagen för sjukdomens yppande. I ämbetsverkens motivering till detta stadgande har framhållits, att denna tidpunkt i regel komme att sammanfalla med dagen för läkarens konstaterande av sjukdomen, men att fall kunde tänkas, då sjukdomens yppande bevisligen läge längre tillbaka i tiden.

Utskottet.

Förslaget innebär således, att i de fall, då sjukdomen bevisligen yppats å viss dag före den, då läkare konstaterar yrkessjukdomens förekomst, den förstnämnda dagen skall vara avgörande för uppkomsten av rätten till de i olycksfallsförsäkringslagen stadgade förmånerna. Härmed torde avses, att den sjuke skall erhålla ersättning för läkarvård, läkemedel m. m. för hela sjukdomstiden. Sjukpenning torde utgå för den tid, under vilken arbetsförmågan varit nedsatt med minst en fjärdedel och under vilken den sjuke fått vidkännas avdrag i löneförmånerna. Har den sjuke däremot arbetat mot full lön, torde någon sjukpenning icke utgå, då ju härigenom ådalgats att märkbar nedsättning i arbetsförmågan i verkligheten icke förelegat.

4 §.

I denna paragraf stadgas befogenhet för försäkringsinrättning att för den tid, varunder försäkrad arbetare till förebyggande av att yrkessjukdom uppstår, återuppstår eller förvärras avhåller sig från farligt arbete, tillerkänna honom ersättning, uppgående till högst hälften av hel sjukpenning.

Propositionen.

Lagrådet har beträffande denna bestämmelse anfört följande:

Lagrådet.

Det synes dock rimligt, att, såsom vissa arbetarorganisationer påyrkat, den arbetare, som på försäkringsinrättningens initiativ — vilket kan förut sättas vara tillkommet lika mycket i försäkringsinrättningens eget som i arbetarens intresse — för angivna ändamål avhåller sig från farligt arbete, erhåller viss rätt till ersättning från försäkringsinrättningen. Huruvida ersättning bör utgå ävensom frågan om ersättningens belopp inom det angivna maximum bör bedömas efter förhållandena i det särskilda fallet, främst den omständigheten, huruvida arbetaren bör kunna under ifrågavarande tid skaffa sig annan arbetsinkomst. Att en dylik anordning skulle medföra avsevärt missbruk från arbetarnas sida, behöver enligt lagrådets mening knappast befaras, då rätten till ersättning är beroende på en åtgärd av försäkrings-

inrättningen och ersättningsbeloppet, som bestämmes av försäkringsinrättningen, icke kan uppgå till mera än hälften av hel sjukpenning. Stadgas rätt till dylik ersättning, bör möjlighet finnas att över försäkringsinrättningens beslut angående ersättningen föra klagan hos försäkringsrådet.

På grund av vad sålunda anförts hemställer lagrådet, att paragrafen måtte i huvudsak erhålla det innehåll, att om försäkringsinrättning anmodat där försäkrad arbetare att till förebyggande av att yrkessjukdom uppstår, återuppstår eller förvärras under någon tid avhålla sig från det farliga arbetet, arbetaren skall, därest icke omständigheterna till annat föranleda, äga att för den tid han avhåller sig från detta arbete uppbära skälig ersättning, icke överstigande hälften av hel sjukpenning. Härjämte bör ur 8 § uteslutas förbudet mot att föra klagan över beslut av försäkringsinrättning i fråga, som avses i 4 §.

Departements-
chefen.

Vid anmälan i statsrådet av de av lagrådet mot förslaget framställda erinringarna anförde föredragande departementschefen i fråga om lagrådets förslag till ändring av 4 § bland annat följande:

Det av lagrådet förordade stadgandet torde i många fall komma att giva anledning till meningsskiljaktigheter mellan arbetaren och försäkringsinrättningen med därav följande överklaganden. I sak torde icke heller den av lagrådet föreslagna bestämmelsen med de inskränkningar i arbetarens rätt, som där uppställas, komma att bereda arbetaren en bättre ställning än den han skulle erhålla enligt det remitterade förslaget. Såsom jag tidigare framhållit har försäkringsinrättningen icke någon befogenhet att hindra arbetaren att börja eller fortsätta med farligt arbete. Arbetaren torde därför ej avstå från arbetet med mindre han erhåller skälig gottgörelse. I regel lär komma att tillgå så, att överenskommelse träffas om att arbetaren mot viss ersättning avhåller sig från det farliga arbetet. Med hänsyn till det anförda synes mig det remitterade förslaget i denna del böra föredragas. Dock torde, såsom lagrådet ansett, föreskrifterna om ersättning, som nu avses, böra begränsas till de fall, då arbetaren avhåller sig från det arbete, som innebär fara för den särskilda yrkessjukdom, varom är fråga. Av det anförda följer, att enligt min mening det i 8 § första stycket stadgade förbudet mot att föra klagan över beslut av försäkringsinrättning i fråga, som avses i 4 §, bör bibehållas. Nämda stycke torde därför böra kvarstå.

Motionerna.

I motionerna I: 276 och II: 418 har under hänvisning till lagrådets ovan återgivna yttrande hemställts, att 4 § måtte givas det innehåll, att om försäkringsinrättning anmodar där försäkrad arbetare att till förebyggande av att yrkessjukdom uppstår, återuppstår eller förvärras under någon tid avhålla sig från det farliga arbetet, arbetaren skall, därest icke omständigheterna till annat föranleda, äga att för den tid han avhåller sig från arbete uppbära skälig ersättning, icke överstigande hälften av hel sjukpenning.

Utskottet.

Utskottet instämmer i de synpunkter, som lagrådet anført i föreliggande fråga. Det torde principiellt vara riktigt, att den arbetare, som på försäkringsinrättningens initiativ avhåller sig från farligt arbete, erhåller rätt till ersättning. Även om införande av en dylik bestämmelse skulle kunna medföra tvister i viss utsträckning, synes detta dock icke böra föranleda avstående från att i lagstiftningen införa denna såsom riktigt befunda princip.

Ett genomförande av den av lagrådet och motionärerna föreslagna ändrin-

gen torde, såsom lagrådet erinrat, böra föranleda, att ur 8 § uteslutes förbudet mot att föra klagan över beslut av försäkringsinrättning i fråga, som avses i 4 §.

8 §.

Såsom utskottet ovan yttrat vid 4 §, erfordras, därest utskottets förslag till ändring av nämnda paragraf bifalles, viss jämkning av bestämmelserna i 8 §.

Utskottet.

9 §.

Utskottet vill av förekommen anledning erinra, att den förteckning, som av Kungl. Maj:t skall utfärdas å dels de sjukdomsformer, vilka bruka framkallas genom sådan inverkan, som i 1 § sägs, dels ock de slag av verksamhet, vari dessa sjukdomsformer bruka framträda, givetvis icke kan innehålla fullt uttömmande uppgifter, utan endast avser att vara till ledning vid fallens bedömande.

Utskottet.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att ifrågavarande proposition ej kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Lag

om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Den, som jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete är försäkrad för skada till följd av sådant olycksfall, skall anses vara försäkrad jämväl för yrkessjukdom, som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av

arsenik eller förening därav,
bly eller legering eller förening därav,
kvicksilver eller amalgam eller förening därav,
fosfor eller förening därav,
strålade värme eller ljus,
röntgenstrålar eller radium,
mjältbrandssmitta.

Beträffande försäkringen i vad den avser dylika yrkessjukdomar skola bestämmelserna i nämnda lag äga motsvarande tillämpning, dock med iakttagande av vad nedan stadgas.

Arbete i verksamhet, där arbetarna äro utsatta för inverkan, som här avses, benämnas i denna lag farligt arbete.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

Vad enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete gäller angående dagen för olycksfallet skall, då fråga är om yrkessjukdom, avse dagen för sjukdomens yppande.

3 §.

Ersättning i anledning av yrkessjukdom skall icke utgå, med mindre arbetaren inom ett år eller vad angår yrkessjukdom, som framkallats genom inverkan av röntgenstrålar eller radium, inom tio år före dagen för sjukdomens yppande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där arbetarna äro utsatta för inverkan av den art, som framkallat sjukdomen.

4 §.

Finner försäkringsinrättning erforderligt, att där försäkrad arbetare, till förebyggande av att yrkessjukdom uppstår, återuppstår eller förvärras, under någon tid avhåller sig från det farliga arbetet, äger försäkringsinrättningen för den tid arbetaren för sådant ändamål avhåller sig från arbetet tillerkänna honom ersättning uppgående till högst hälften av hel sjukpenning.

4 §.

Har försäkringsinrättning anmodat där försäkrad arbetare att till förebyggande av att yrkessjukdom uppstår, återuppstår eller förvärras, under någon tid avhålla sig från det farliga arbetet, skall arbetaren, därest icke omständigheterna till annat föranleda, äga att för den tid han avhåller sig från detta arbete uppbära skälig ersättning, icke överstigande hälften av hel sjukpenning.

5 §.

Ersättning i anledning av yrkessjukdom utbetalas av den försäkringsinrättning, där arbetaren vid tidpunkten för sjukdomens yppande är försäkrad jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete; dock skall, om arbetaren före nämnda tidpunkt upphört att vara anställd i farligt arbete, ersättningen utbetalas av den försäkringsinrättning, där arbetaren på grund av dylik anställning senast var försäkrad jämlikt berörda lag. Har arbetaren inom i 3 § angiven tidrymd varit på grund av anställning i farligt arbete jämlikt omförmälda lag försäkrad i mer än en försäkringsinrättning, skall — där ej annan överenskommelse träffats — kostnaden för ersättningen fördelas mellan försäkringsinrättningarna i förhållande till den tid försäkringen i envar av dem sålunda omfattat.

6 §.

Underrättelse enligt 20 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete skall i fråga om yrkessjukdom lämnas till den arbetsgivare, hos vilken arbetaren vid tidpunkten för sjukdomens yppande är anställd, eller till den, som å hans vägnar förestår arbetet; dock skall, om arbetaren före nämnda

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

tidpunkt upphört att vara anställd i farligt arbete, underrättelsen lämnas till den arbetsgivare, hos vilken arbetaren senast var anställd i dylikt arbete. Rörande mottagen underrättelse skall arbetsgivaren eller arbetsföreståndaren lämna skriftligt erkännande. Beträffande påföljd för underlåtenhet att lämna sådant erkännande gäller vad i 34 § första och fjärde styckena i omförmälda lag stadgas för där avsett fall.

Den i 21 § i nämnda lag föreskrivna anmälningsskyldigheten skall i fråga om yrkessjukdom fullgöras av arbetsgivare eller arbetsföreståndare, som nu sagts.

7 §.

Rätt till ersättning i anledning av yrkessjukdom är förfallen, därest icke inom två år från dagen för sjukdomens yppande eller, där sjukdomen inom samma tid föranlett arbetarens död, från dödsdagen underrättelse enligt 20 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete lämnats arbetsgivaren eller arbetsföreståndaren eller framställning om ersättning i anledning av sjukdomen gjorts hos riksförsäkringsanstalten eller försäkringsrådet eller, där försäkringsbolag jämlikt 5 § första punkten är skyldigt att utbetala ersättningen, hos anstalten, rådet eller bolaget.

8 §.

Vad i 33 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete stadgas skall gälla jämväl beträffande ärenden rörande tillämpningen av de i denna lag givna bestämmelserna; dock må klagan icke föras över beslut av försäkringsinrättning i fråga, som avses i 4 §.

8 §.

Vad i 33 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete stadgas skall gälla jämväl beträffande ärenden rörande tillämpningen av de i denna lag givna bestämmelserna.

Beträffande försäkringsrådets behandling av ärenden, varmed försäkringsrådet sålunda har att taga befattning, skall gälla vad i 6 § i lagen den 29 juni 1917 om försäkringsrådet stadgas i fråga om där omförmälda ärenden.

9 §.

Till ledning vid bedömandet, huruvida yrkessjukdom, som avses i 1 §, är för handen, utfärdar Konungen en förteckning, upptagande dels de sjukdomsformer, vilka bruka framkallas genom sådan inverkan, som i nämnda paragraf sägs, dels ock de slag av verksamhet, vari dessa sjukdomsformer bruka framträda.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1930 men skall icke äga tillämpning i fråga om yrkessjukdom, som yppats före nämnda dag, och ej heller beträffande yrkessjukdom, som yppats senare, därest arbetaren

(Kungl. Maj:ts förslag).

(Utskottets förslag).

icke efter lagens ikraftträdande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där arbetarna äro utsatta för inverkan av den art, som framkallat sjukdomen.

B) att motionerna I: 276 samt II: 418, 432 och 433, i den mån de icke blivit besvarade genom vad utskottet under A) hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 maj 1929.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:
från första kammaren: herrar *Westman*, *Almqvist*, *Sigfrid Hansson* och *Frändén*, fröken *Hesselgren* samt herrar *Petrén*, *Tamm* och *Norman*;
från andra kammaren: herrar *Hage*, *Johanson* i Hallagården*), *Jeppsson**), *Olovson* i Västerås, *Andersson* i Rasjön, *Aronsson*, *Hedvall* och *Sandström*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.
